

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Lausunto HE laeiksi Yleisradio Oy:stä ja valtion televisio- ja radorahastosta annettujen lakien muuttamisesta LVM 017:00/2012

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta.

Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat – Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry (entinen Näytelmäkirjailijaliitto) on kirjailijoiden itsensä perustama yhdistys, joka on toiminut vuodesta 1921. Yhdistyksessä on yli 500 jäsentä, jotka kirjoittavat näytelmiä sekä elokuva-, tv-, kuunnelma- ja multimediakäsikirjoituksia. Yhdistykseen kuuluu sekä suomen- että ruotsinkielisiä kirjailijoita.

Yleisiä huomioita

Vaikka lakiluonnoksessa mainitaan kotimaisen tuotannon painotteisuus, sen perusteluissa ei selkeästikään tunnisteta Yleisradion keskeistä rooli kotimaisen audiovisuaalisen draaman olemassaolon mahdollistajana.

Massatuotannon ja kaupallisen viihteen keskellä juuri Yleisradion tehtävänä on ollut tuottaa laadukasta, kansainvälisesti tunnustusta ansaitsevaa ja eri transkulttuurimme tunnistavaa draamaa. Valitettavasti viime vuosina Yleisradio on kuitenkin epäonnistunut juuri tällä, kansallisen identiteettimme kannalta merkittävällä osa-alueella.

Yleisradion rahoituksesta

Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat – Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry:n mielestä Yleisradion rahoitus on vihdoinkin varmistettava kestäväällä tavalla. Ilman vakaata, ennustettavissa olevaa ja riittävää rahoitusta Yleisradio ei yksinkertaisesti voi selviytyä sille asetetuista julkisen palvelun velvollisuuksista mukaan lukien kotimaisen kulttuurin edistämistavoite.

Yleisradio on 2000-luvulla joutunut tasapainoilemaan rahoituksen epävarmuuden ja jälkeenjääneisyyden sekä nopean teknologisen kehityksen ristipaineessa. Digitaalinen kehitys, kiihtynyt kilpailu ihmisten vapaa-ajasta sekä tv-, radio- ja internet-jakelukanavien räjähdysmäinen lisääntyminen ovat viime vuosina näkyneet Yleisradiossa vahvasti

1

Minna Sirnö, Toiminnanjohtaja – Verksamhetsledare – Executive Director
Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat – Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry
Meritullinkatu 33 G, 00170 Helsinki, Finland
tel: +358 (0)9 135 6191 - gsm: +358 (0)40 181 9117 - fax: +358 (0)9 135 6171
email: minna.sirno@sunklo.fi - web: www.sunklo.fi www.naytelmat.fi

merkittävinä satsauksina teknologiaan sisällön kustannuksella. Häviäjänä on ennen kaikkea ollut Yleisradion itsensä tuottama ja tilaama kotimainen sarja-, elokuva- ja radiodraama ja tietysti tuon draaman kirjoittajat, esittäjät ja muut tekijät. Vahva Yleisradioon liittynyt kotimaisen draamakirjoittamisen perinne on monin osin lähes kokonaan kadonnut.

Yleisradiossa kotimaiseen draamaan viime vuosina kohdistuneet leikkaukset vaarantavat myös pysyvällä tavalla alan osaamispääoman kehittymisen, mahdollisuuden pärjätä kovassa av-alan kansainvälisessä kilpailussa sekä muun laatutyön. Oireellista on ollut, että muiden pohjoismaiden tv-elokuvat ja -sarjat ovat jo valloittaneet Ison-Britannian ja Ranskan erittäin vahvasti kotimaista tuotantoa suosivat tv-kanavat. Muiden pohjoismaisten julkisen palvelun kanavien selkeästi Suomen Yleisradiota vahvempi panos oman kotimaansa draamatuotantoon näkyy. Kansainvälistä vertailua kestävää laatua tai tuotantojen pitkäjänteisyyttä ei yksinkertaisesti saavuta kurjistamalla omaa draamatuotantoa. Vanha totuus on, että laatu maksaa.

Ehdotetusta 7 §:stä

Viime vuosina Yleisradion ohjelmistossa ovat uusinnat olleet vahvassa kasvussa. Vaikka kansallisen identiteettimme ja yhteisen kulttuurisen perimämme kannalta monet tv-sarjat, -elokuvat ja kuunnelmat ansaitsevat uusintansa, Yleisradion tehtävänä on tulevaisuudessa oltava nykyistä vahvemmin edistää myös uusia draamatuotantoja.

Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat – Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry on jo pitkään ollut huolissaan siitä, ettei Yleisradiolle määritelty tehtävä edistää kotimaista kulttuuria ole ainakaan kotimaisen draaman osalta toteutunut.

Uudessa lakiehdotuksen 7§:ssä määritellään julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tehtäväksi erityisesti tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä. Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat – Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry:n kokemusten perusteella tuo jo nykylaissa oleva kirjaus ei ole ollut riittävä takaamaan uuden kotimaisen tv-sarja-, elokuva- ja kuunnelmatuotannon toteutumista.

Siksi kotimaisen tv- ja radiodraaman ja elokuvan aseman turvaamiseksi lain 7 §:ään on ehdottomasti lisättävä Yleisradion velvoite edistää suomalaista elokuvaa ja elokuvakulttuuria sekä kirjattava ennalta sovittu prosenttiosuus Yleisradion ohjelmistobudjetista, joka osoitetaan uudelle kotimaiselle tv-draamalle ja elokuvalle.

Ehdotukseen sisällytetty Yleisradion velvollisuus myös säilyttää kotimaista kulttuuria on tervetullut. Yleisradion hallussa on siinä määrin paljon kansallisesti merkittävää aineistoa, että sen matalalla kynnyksellä julkiseksi saattaminen, säilyttäminen ja arkistointi ovat välttämätöntä. Siksi Elävän arkiston ja Areenan kehittämiseen on myös jatkossa aidosti suunnattava nykyistä enemmän resursseja.

Samaan aikaan on kuitenkin myös huolehdittava, että tuon mittavan kansallisaarteiden tekijöiden, kuten käsikirjoittajien, oikeus kohtuullisen korvaukseen tunnustetaan ja korvaukset saatetaan sellaiselle tasolle, jotka aidosti vastaavat kansallisaarteemme arvoa.

Lapset ja nuoret

Yleisradion mahdollisuudet tuottaa lapsille ja nuorille suunnattua kotimaista draamaa ovat romahtaneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Valitettavasti kaupallisten kanavien tarjontakaan ei ole vastannut tähän Yleisradion jättämään aukkoon.

Lastemme ja nuortemme kulttuurisiin oikeuksiin on kuuluttava se, että edes julkisen palvelun kanavilla on nähtävissä ja kuultavissa lasten ja nuorten omasta arjesta kumpuavaa, ajassa elävää ja juuri tuolle kotimaiselle kohdeyleisölle kirjoitettua laadukasta lasten- ja nuortendraamaa.

Samalla Yleisradion tehtävänä on oltava nykyistäkin paremmin kotimaamme monikulttuuristumisen huomioiminen myös lasten- ja nuortendraaman osalta.

Suomenruotsalaisen draaman asema Yleisradiossa

Lasten ja nuorten palveluiden lisäksi toinen selkeästi Yleisradion säästökuurista kurjistunut palvelu on kotimaisen draaman tuottaminen ruotsinkielellä. Kotimainen ruotsinkielinen draama on yksinkertaisesti lähes hävinnyt Yleisradion ohjelmistosta. FST5 / Yle Fem -kanavallakin lähes kaikki draama on kotoisin joko muista Pohjoismaista tai muista Euroopan maista.

Suomenruotsalaisen audiovisuaalisen draamakirjoittamisen kannalta jo nyt on lyhytnäköisesti vaarannettu alan osaamis-pääoma ja sen kartuttaminen. **Uuden lain ja rahoituksen myötä onkin taattava, että myös suomenruotsalaisella audiovisuaalisella draamalla on sija Yleisradion ohjelmistossa.**

Kuunnelma kunniaan

Radion kuolemaa on ennustettu jo pitkään. Turhaan, sillä uusi teknologia on itse asiassa vahvistanut radion asemaa monen suomalaisen arjessa.

Yleisradion Radioteatteri on ollut monelle suomalaiselle ensisijainen kosketuspinnan antaja kotimaiseen draamaan. Siksi viime vuosina tapahtunut Radioteatterin alasajo on suuri takaisku kansallisille, asuinpaikasta riippumattomille kulttuurisille oikeuksillemme.

Digitalisoituvassa maailmassakin suomalaisilla on oltava oikeus helposti ja matalalla kynnyksellä saavutettavaan radiodraamaan. Tämä jokasuomalaisen oikeus on elvytettävä Yleisradion tulevaa tehtävää määriteltäessä.

Lopuksi

Suomi on pieni, mutta kulttuurisesti omaperäinen maa, jonka asukkaat ansaitsevat nähdä, kuulla ja kokea heistä itsestään heille itselleen kirjoitettua draamaa.

Julkisen palvelun kanavalla on oltava ensisijainen tehtävä tuon oikeuden toteutumisessa. Julkisen palvelun kanavan on myös huolehdittava siitä, että tuota oikeutta käytännössä toteutetaan tavalla, joka on sekä ekologisesti että eettisesti kestävä. Yleisradion onkin oltava edelläkävijä audiovisuaalisen alan reilujen työnteettämisen pelisääntöjen luomisessa.

Helsingissä 9.3.2012

SUOMEN NÄYTELMÄKIRJAILIJAT JA KÄSIKIRJOITTAJAT – FINLANDS DRAMATIKER OCH
MANUS-FÖRFATTARE RY

Minna Sirnö
toiminnanjohtaja